

Aleg. 26.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny.

Wysoki Sejmie !

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. sierpnia 1877 został przekazany Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy wniosek posła Męcińskiego, żądającego uregulowania stosunków administracyi gminnej w Krynicy i Słotwinach, tudzież statutu dla zdrojowisk w Galicyi. Wykonując to polecenie, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do L. 20704/78 sprawozdanie wraz z projektem do ustawy nadającej statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny. Sprawozdanie to przydzielone uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. września 1878 komisji gminnej, nie mogło być dla braku czasu przez tę komisję załatwione, przez co i projektowany statut nie przyszedł pod obrady Wysokiej Izby. Mając jednak na względzie polecenie Wysokiego Sejmu, jako też ważność sprawy tak dla kraju, jak i cierpiącej ludności, ponowił ją Wydział krajowy w roku 1880 sprawozdaniem do L. 3341, które uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. czerwca 1880 przydzielone zostało komisji administracyjnej.

I. W tymże czasie wnieśli do Wysokiego Sejmu osadnicy około zakładu w Krynicy dołączoną $\%.$ petycję L. S. 90 o wstrzymanie obrad nad przedłożonym przez Wydział krajowy projektem statutu, a natomiast o wyłączenie zakładu zdrojowego wraz z posiadłościami osadników ze związku obszaru dworskiego i gminy Krynicy i wyniesienie tego kompleksu do rządu miast.

II. Drugą petycję L. S. 44 również dołączoną $\%.$ wniosła za pośrednictwem Wydziału krajowego c. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie o zamieszczenie w statucie przez Wydział krajowy proponowanym ustępu o jednaniu stron w sporze będących.

Obie te petycye przydzielił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 12. czerwca 1880 komisji administracyjnej.

Komisya nie zdołała dla braku czasu przedłożyć Wysokiej Izbie swego sprawozdania, dla czego też petycye L. S. 44 i 90 uchwałą z dnia 24. lipca 1880 jako w Wysokim Sejmie nie załatwione, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Prośby c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie o zamieszczenie w statucie ustępu o jednaniu stron w sporze będących, Wydział krajowy nie uwzględnił z powodu, ponieważ przez ustanowienie w ten sposób wyjątkowego urzędu rozjemczego, weszlibyśmy w kolizyę z §. 27. lit. m.

ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 dz. u. kr. i z ustawą z dnia 6. marca 1875 Nr. 27 dz. u. kr.

Myśl podniesienia Krynicy do rzędu miast, lub wydzielenia posiadłości osadników i zakładu zdrojowego z dotychczasowego związku z gminą i z obszarem dworskim a utworzenia z tegoż kompleksu osobnej gminy, powzięta w r. 1868 przez inspekcję zakładu, po dłuższem traktowaniu przez c. k. krajową Dyрекcyę skarbu, komisję zdrojową, c. k. Starostwo Nowosądeckie i przez osobną komisję, nie została w życie wprowadzona, częścią z niechęci gminy Słotwiny i warunku, jaki gmina Krynica stawiała, a wedle którego miałby obszar dworski odstąpić gminie wszystkie lasy z wyjątkiem „Smereczyny“ i „Wojnaszki“, częścią zaś dla tego, że terytorjum przyszłego miasta i liczba jego mieszkańców byłyby za małe, że nie miałyby ono żadnego majątku na razie, że odgraniczenie natrafiłoby na liczne trudności.

Chcąc załatwić przydzieloną Wydziałowi krajowemu uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 24. lipca 1880 petycyę osadników, wezwaliśmy strony interesowane do objawienia swego zdania i otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

III. Wydział powiatowy w Nowym Sączu pismem \cdot/\cdot z dnia 8. marca 1881 L. 19 oświadczył, iż jest zdania, że przy terażniejszych stosunkach gminy Krynicy, byłoby pożądanem utworzyć nową gminę o nazwie „Zakład zdrojowy w Krynicy“ i wydzielić dla tej gminy nowej tę część gminy i obszaru dworskiego, które już obecnie zakład stanowią lub w przyszłości do rozszerzenia zakładu będą potrzebne.

IV. C. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie zawiadująca w imię właściciela (funduszu religijnego) zdrojowiskiem w Krynicy, oświadczyła się w memoryale \cdot/\cdot z dnia 10. grudnia 1880 L. 14074 przeciw petycyi osadników. Natomiast wniosła prośbę do c. k. Prezydum Namiestnictwa we Lwowie o wyjednanie gminie Krynicy w jej terażniejszych granicach katastralnych nazwy miasteczka.

V. C. k. Prezydum Namiestnictwa oznajmiło nam odezwą \cdot/\cdot z dnia 24. sierpnia 1881 L. 7505, że nie może zgodzić się na projekt osadników, ponieważ c. k. Dyrekcyja lasów i domen w Bolechowie, jako przedstawicielka obszaru dworskiego nie tylko nie żąda wcielenia tegoż obszaru do zaprojektowanej gminy miasta Krynicy, lecz przeciwnie przeciw temu stanowczo się zastrzegła.

Co się zaś tyczy wniosku c. k. Dyrekcyi bolechowskiej o nadanie gminie katastralnej Krynica nazwy miasteczka, odpowiedziało c. k. Prezydum Namiestnictwa, że takowy nie może być przedmiotem dalszego urzędowania, ponieważ Rada gminna w Krynicy uchwałą z dnia 22. lipca 1881 oświadczyła się przeciw temu wyniesieniu.

Zebrań data w celu ocenienia petycyi osadników przedstawiają następujący wynik: Gmina Krynica posiada według ostatnich pomiarów katastralnych 4732 m. 1272 \square° , zaś obszar dworski w Krynicy 731 m. 605 \square° , czyli razem 5464 m. 279 \square° .

Ludność gminy krynickiej wynosi według spisu z roku 1880 głów 1823 (890 m. 933 \mathring{z} .), na obszarze dworskim 56 głów. Z tych umie czytać i pisać w gminie (92 m. 52 \mathring{z} .), w obszarze dworskim 17 m. 23 \mathring{z} .

Cerkiew i szkoła znajdują się we wsi, kaplica rzym. kat. na obszarze dworskim należy do zakładu zdrojowego.

Suma opłacanych przez mieszkańców gminy Krynicy podatków bezpośrednich wynosi według nadesłanych przez c. k. Starostwo w Nowym Sączu do LW. 42900/81 wykazów kwotę 3966 \mathring{z} . 12 et.; zaś dodatki na potrzeby gminne w roku 1881 wynoszą 21%, na potrzeby szkolne 5 $\frac{1}{2}$ %, na parafialne 5%.

Osadnicy około zakładu w Krynicy posiadają według przysłanego nam z ich stron do LW. 41545/81 spisu parcel w ogólnej powierzchni gruntów 113 m. 514 \square° , któreby miały być ze związku gminy krynickiej wydzielone dla utworzenia nowego miasta, zaś obszaru dworskiego miałyby być wydzieloną ta część, którą obecnie zakład zdrojowy zajmuje, a która wynosi 94 m.

Do tego doliczają osadnicy jeszcze 11 m. 1452 □° obszaru, będącego własnością mieszkańców osiadłych około źródła w Słotwinach tak, że ogólna przestrzeń przyszłego miasta wynosiłaby 219 m. 366 □°.

Ilość mieszkańców tegoż nowego miasta wynosiłaby według podania osadników około 350 głów, do których policzyliby należało ludność z obszaru dworskiego 56 głów, czyli razem około 600 mieszkańców.

Liczba domów należących do osadników w Krynicy dochodzi do 70, do zakładu zdrojowego należy 16, zaś w Słotwinach 22 włościańskich i 2 zakładu zdrojowego, czyli razem 110 domów.

Z ogólnej sumy opłacanych przez mieszkańców gminy Krynicy podatków bezpośrednich przypada na 119 opodatkowanych osadników kwotę 3182 zł. 14 ct., nie wliczając w to podatku gruntowego, opłacanego w kwocie 554 zł. 49 ct. sumarycznie z gminą, gdyż i grunta osadników nie zostały w drodze ewidencji gruntowej z kompleksu gminy włościańskiej wydzielone.

Zakład zdrojowy w Krynicy opłaca podatków bezpośrednich w kwocie 1725 zł. 15 ct., a źródło Słotwiny 7 zł. 59 ct.

Wliczeni przez osadników 22 mieszkańców ze Słotwiny opłaca (bez podatku gruntowego) podatków bezpośrednich 49 zł. 24 ct.

Suma zatem podatków bezpośrednich opłacanych przez osadników w Krynicy i 22 mieszkańców w Słotwinach (bez podatku gruntowego), jako też zakładu zdrojowego w Krynicy i Słotwinach wynosi razem 4964 zł. 12 ct.

Z uwagi, że jak data powyższe wskazują, stosunki miejscowe wykazane przez komisję zdrojową jeszcze w roku 1870 nie wiele się zmieniły; że trudność odgraniczenia ze strony zachodniej posiadłości osadników od posiadłości włościan do dziś dnia istnieje; że nowo proponowana gmina nie posiadałaby żadnego majątku zarodowego, z którego dochodów możnaby pokrywać chociaż w części wydatki gminne, że przeto dodatki na ten cel przeciążałyby kontrybuentów; z uwag, że słusność wymaga, iżby włościanie Krynicy odnosząc korzyści z zakładu i gości kąpielowych przyczyniali się także do zaspokojenia potrzeb tego zakładu;

że dla dobra zakładu i publiczności policya nie tylko w samym zakładzie zdrojowym, lecz także we wsi Krynicy spreżyście wykonywaną być powinna;

że po otwarciu stacyi kolei żelaznej w Muszynie spodziewać się należy rozszerzenia zakładu w kierunku wsi;

że przez utworzenie małej gminy miejskiej nie uzyskałby ani kraj, ani zakład, ani publiczność, lecz tylko osadnicy;

z uwagi w końcu, że petycyi osadników sprzeciwiają się tak obszar dworski jak i c. k. Prezydium Nalestnictwa (§. 2. ust. z dnia 12. sierpnia 1866, Nr. 20 dz. u. kr.) Wydział krajowy nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi uwzględnienia petycyi osadników, lecz natomiast przedkłada ponownie projekt do statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny z małemi uzasadniającemi się same przez się zmianami w §§. 4 i 14 z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną % ustawę nadającą statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
i W. Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 14. Września 1881.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblíkiewicz w. r.

Sprawozdawca:

Członek Wydziału krajowego

Dr. Franciszek Hossard w. r.

Petycja

osadników około zakładu zdrojowego w Krynicy.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze w 1877 roku przekazał Wysoki Sejm wniosek pła Męcińskiego żądający uregulowania stosunków administracji gminnej w Krynicy i Słotwinach tudzież statutu dla zdrojowisk w Galicyi Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy, w którego to polecenia wykonaniu przedłożył Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 13. sierpnia 1878 l. 20.704 projekt do ustawy nadającej statut zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawa ta dla braku czasu przez komisję administracyjną w r. 1878 na stół Wysokiej Izby niewniesiona z powodu jej ważności dla gospodarstwa krajowego, dla skarbu państwa, dla stosunków zdrowotnych i dla cierpiącej ludzkości podczas kadencji sejmowej w r. 1879 sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 25. lutego 1879 do L. 3341 ponowioną, atoli i tą jeszcze razą ukończoną nie została.

Pomimo głębokiego uznania najlepszych chęci Wydziału krajowego powodujących ułożenie projektu do statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwina ośmielają się podpisanymi osadnicy zakładu zdrojowego w Krynicy dla których uregulowanie stosunków administracji gminnej w Zakładzie tym jest w pierwszej linii kwestyą bytu i życia przy wytknięciu ogromnych trudności a nawet niemożliwości wprowadzenia zaprojektowanej ustawy w życie, przedłożył Wysokiemu Sejmowi do światłej rozważki i decyzji nowy projekt, który w razie łaskawego uwzględnienia Wysokiej Izby bez wskrzeszenia jakichś ustaw odrębnych, partykularnych, stałby się bezsprzecznie kamieniem węgielnym ku podniesieniu zdrojowiska Krynicy do stanowiska, jakie mu opatrność wskutek nadzwyczaj zdrowego górskiego powietrza a przedewszystkiem w skutek dziś już powszechnie znanego źródła zakresliła.

Jedynym ku temu celowi środkiem do którego wszyscy osadnicy Zakładu zdrojowego w Krynicy bez wyjątku od dawna wzdychają jest podniesienie tego zakładu zdrojowego do rzędu miast. Myśl ta wcale nie nowa, bo już w latach 1868—1871 przez c. k. powiatową Dyrekcyę skarbu i Starostwo w Nowym Sączu nietylko poruszona, ale nawet należycie opracowana, postawiłaby zdaniem naszym, wprowadzona w życie, zakład zdrojowy w Krynicy w prawdziwie szczęśliwy i dobrze obmyślony stosunek dla samego zakładu w szczególności, nadając mu gorliwą i o dobro jego dbałą z inteligencyi złożoną Radę i Zwierzchność gminną, a dla pogranicznych gmin wiejskich

Krynicy i Słotwin w ogólności uwalniając gminy te i ich naczelników od ciężkich, a częstokroć dla nich obcych zupełnie i niezrozumiałych stosunków, wywołanych podczas pory kąpielowej napływem obcych i do wygod większego świata przywykłych gości kąpielowych. Zamiast tedy połączenia całych dwóch gmin Krynicy i Słotwin do wspólnego zawiadywania sprawami zdrojowemi, jak wspomniano powyżej często skomplikowanemi i bardzo delikatnej natury, — zamiast utworzenia osobnego komitetu o tych sprawach zawiadującego w skład którego między innymi mają wchodzić naczelnicy gmin obydwóch, ludzie prości wszelkim ulepszeniom i nowacyom choćby najgwałtowniej potrzebnym w zasadzie przeciwni, słowem zamiast całego anormalnego stosunku, jakiby zaprojektowany przez Wydział krajowy statut u nas koniecznie wywołał i wywołać musiał, stworzyłoby wyniesienie zakładu zdrojowego w Krynicy do rzędu miast, samo przez się silną o dobro tegoż zakładu dbającą, przeważnie z inteligencji złożoną gminę miejską, któraby z pewnością wkrótce przyczyniła się do uczynienia z tej zdrowej górskiej miejscowości jednego z najprzyjemniejszych i najwygodniejszych schronień letnich dla cierpiącej ludzkości.

Przeszkody, które w latach 1868—1871 zamiarom wyniesienia Krynicy do rzędu miast w drodze stanęły jak to z załączonego pod A) intymatu Starostwa Nowo-Sądeckiego z dnia 2. Sierpnia 1871 l. 6362 widoczne, dziś są zupełnie prawie usunięte. Pomijając bowiem nawet zupełnie zapatrywanie się na tę sprawę gmin wiejskich Krynicy i Słotwin, które mimo tego że jak dawniej tak i teraz chciałyby na funduszu religijnym przy tej sposobności wytargować jak najwięcej, niezawodnie doszły i dojść musiały do przekonania, że połączenie się tychże gmin celem wspólnego zawiadywania sprawami zdrojowemi przysporzyłoby im znacznie kłopotu na który już dziś się użalają, to stosunki w samym zakładzie przez ostatnie lat dziesięć zmieniły się do tyła, że zakład ten sam w własnych już siłach może utworzyć niezawisłą gminę miejską, która nietylko sama rozkwitnąć ale i na sąsiednie gminy zbawiennie wpłynąć musi. Zakład zdrojowy w Krynicy posiadający przed 10 laty 140 morgów obszaru, 69 domów i niespełna 300 dusz ludności, posiada dziś około 250 morgów obszaru przez zakupno gruntów sąsiednich chłopskich, 120 przeszło domów i około 600 dusz ludności stale tu zamieszkałej i to ludności zamożniejszej i przeważnie inteligentnej. — Cyfra ta sama już wiele mówi a cóż dopiero jeśli się wspomni, że przez cały przeszło 3 miesięczny letni sezon bawi tu przeszło 2.000 osób, które nietylko miejscowości tej znakomity ton nadają ale zarazem i znaczny materyalny zasób przedstawiają.

Nadmienić musimy w końcu, że nie tylko względy kąpielowe i policyjne wymagają tej odrębności prawie koniecznej, ale nadto, że i stosunki naukowe i wyznaniowe znalazłyby obopólny w takiej odrębności gminnej i w wydzieleniu z związku gminnego włościańskiego Zakładu Zdrojowego w Krynicy wyraz ogólnego zadowolenia należytej swobody i rozwoju.

Raczy zatem Wysoki Sejm zamiast zatwierdzenia projektowanego przez Wydział krajowy statutu dla Krynicy-Słotwin dla podpisanych zupełnie nie odpowiedniego, uchwalić łaskawie wydzielenie zakładu zdrojowego w Krynicy z związku gminnego włościańskiego Krynica-Słotwiny w granicach już przez Dyrekcję powiatową Skarbu i Starostwo Nowo Sądeckie w latach 1868—1871 zakreślonych i wyniesienie tegoż zakładu zdrojowego do rzędu miast.

P e t y c y a

c. k. Dyrekcji lasów i domen w Bolechowie.

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 30. kwietnia 1880. L. 4449. wystosowanej do c. k. Dyrekcji galicyjskich lasów i domen w Bolechowie. Odnośnie do szacownej odezwy z 19. kwietnia r. b. L. 4775. mam zaszczyt oznajmić świetnej Dyrekcji, że §. 25. ces. rozporządzenia z 16. listopada 1858. Nr. 213. d. p. p. przyznaje c. k. Namiestnictwu we Lwowie, prawo uregulowania dni i terminów co do wypowiedzenia najmu pomieszkań, tudzież co do wyrowadzenia się z najętych lokalności, a to w porozumieniu z c. k. wyższym Sądem krajowym. Proszę zatem Świetną Dyrekcyę, by zechciała przesłać mi projekt takiego regulaminu dla zakładu kąpielowego w Krynicy, a nie omieszkać bez zwłoki porozumieć się w tej mierze z c. k. sądem krajowym wyższym w Krakowie, poczem odpowiednie rozporządzenie wydanem i ogłoszonem zostanie.

W szacownej odezwie z 14. stycznia r. b. l. 16105. proponuje c. k. Dyrekcyja, by jednanie stron z tytułu najmu pomieszkań w sporze będących, poruczonem było przewodniczącemu komisji zdrojowej, lub każdorazowemu inspektorowi zdrojowemu. Owoż co do tego muszę nadmienić, że w myśl §. 1. ces. rozporządzenia z 16. listopada 1858. Nr. 213. d. p. p. wszystkie spory wynikające z najmu rzeczy nieruchomości, należy wyłącznie do kompetencji właściwego sądu powiatowego. W prawdzie §. 27. lit. m. zalicza do spraw własnego zakresu działania gminy, jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych, lecz ustawa z 6. marca 1875. Nr. 27. dz. ust. i rozp. kraj regulująca tę sprawę, ogranicza kompetencyę takich gminnych urzędów rozjemczych do rozszczeń pieniężnych i do ruchomości, jeżeli strony oświadczą gotowość przyjąć za nie pieniądze (§. 12.) Nadto §. 1. tejże ustawy krajowej orzeka, iż jedynie w gminach z ludnością nad 4000 mieszkańców musi być urząd rozjemczy dla jednania stron w sporze będących ustanowiony, zaś we wszystkich innych gminach może on być ustanowiony, jeżeli rada gminna to uchwali, a Wydział powiat. odnośną uchwałą zatwierdzi. Ponieważ gmina Krynica nie ma ludności nad 4000 — przeto też tam tylko w skutek dobrowolnej uchwały rady gminnej mógłby być urząd rozjemczy ustanowiony, przekazanie zaś jednania stron w sporze będących, organom rządowym mogłoby w myśl końcowego ustępu §. 27. ustawy gminnej jedynie w drodze ustawy nastąpić.

Bacząc tedy na powołane przepisy — nie mogę zgodzić się z wspomnianym wnioskiem

Świetnej Dyrekcyi i sędzę, że regulamin najmu pomieszkań w Krynicy nie może w ogóle żadnych zawierać postanowień co do jednania stron z tego tytułu w sporze będących.

Załączniki powołanej szacownej odezwy zwracam Świetnej Dyrekcyi do dalszego użytku. — D. u. s.

Potocki, m. p.

C. k. galicyjska Dyrekcyja lasów i domen. L. 5622.

Do

Świetnego Wydziału Krajowego

we Lwowie.

O d e z w a.

Udziela się Świetnemu Wydziałowi krajowemu we Lwowie odnośnie do szacownej odezwy z dnia 22. Marca 1879. L. 9813. tudzież tutejszych pism z dnia 31. marca i 10. grudnia 1879. L. 4395. i 15570. z uwagą, iż celem ułożenia regulaminu najmu pomieszkań dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny zarządzono co potrzeba w drodze administracyjnej.

Co się zaś tyczy jednania stron w sporze będących w ogóle, a w szczególności z najmu pomieszkań pochodzących, ma zaszczyt c. k. Dyrekcyja ponownie upraszać uprzejmie o uwzględnienie tego wniosku przy projekcie do statutu zdrojowego, przy §. 2. L. D. przyczem się zauważa, iż z powodu dotkliwych nadużyć ze strony prywatnych właścicieli domów w zakładzie zdrojowym Krynica-Słotwiny, c. k. Dyrekcyja pismem z dnia 14. stycznia 1880. L. 16105/79. tudzież z dnia 19. kwietnia b. r. L. 4775. udała się była do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o interymalne zarządzenie — zanim sprawa ta w drodze ustawodawstwa ostatecznie rozstrzygniętą zostanie.

Zresztą zauważa się, iż jakkolwiek gmina Krynica nie ma obecnie stałej ludności nad 4000, jednakowoż zakład zdrojowy liczył w roku 1879. około 3000 gości, nadto tak liczba stałej ludności w gminach Krynica-Słotwiny, jakoteż frekwencya gości zdrojowych w skutek rozmaitych ulepszeń w zakładzie zdrojowym w toku wykonania będących, bezpośrednio podwyższoną zostanie.

Bolechów, dnia 24. Maja 1880.

O d p i s

pisma Wydziału powiatowego w Nowym Sączu z dnia
8. marca 1881. l. 19. do Wydziału krajowe o.

W załatwieniu polecenia z dnia 24. grudnia 1880. l. 56955. a odnośnie do petycyi osadników w Krynicy i odezwy c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie w sprawie wyniesienia gminy Krynicy do rzędu miast, powziął Wydział powiatowy na kolegialnem posiedzeniu dnia 15. lutego 1881. uchwałę, iż jest tego zdania, że przy terażniejszych stosunkach tej gminy, byłoby pożądanem, utworzyć nową gminę o nazwie „Zakład zdrojowy w Krynicy“ i wydzielić dla tej gminy nowej, tę część gminy Krynicy, tudzież tamtejszego obszaru dworskiego, która już obecnie zakład stanowi, lub w przyszłości do rozszerzenia zakładu będzie potrzebną.

O d p i s

odezwy c. k. Dyrekcyi lasów i domen w Bolechowie z dnia
10. Grudnia 1880. L. 14.074|80.

Do

Swietnego Wydziału krajowego

we Lwowie.

O d e z w a.

W załatwieniu szacownej odezwy z dnia 15. października 1880. L. 36.973. ma c. k. Dyrekcyja zaszczyt oświadczyć, iż nie zgadza się z projektem przedstawionym w petycyi osadników w gminie Krynicy — żądających wyłączenia z gminy Krynicy i połączenia z obszarem dworskim w jedną miejską gminę w granicach, które już dawniej c. k. powiatowa Dyrekcyja Skarbu i c. k. Starostwo w Nowym Sączu w latach 1868 do 1871 zakreśliły.

Celem wyjaśnienia ogólnego stanu sprawy przedewszystkim co do statystycznych i historycznych dat, tudzież co do faktycznych obecnie stosunków zauważa c. k. Dyrekcyja jak następuje:

Wieś Krynica oprócz licznych mineralnych źródeł z pomiędzy 33 górskich wsi i 2 miasteczek Muszyny i Tylicza tworzących jeden kompleks religijno-funduszowych dóbr państwa Muszyńskiego, zajmuje największy obszar gruntów i przedstawia największą ilość mieszkańców, a to stosunkowo dobrych gruntów i zamożnych mieszkańców.

Wieś Krynica leży nadto w samym środku tegoż kompleksu dóbr Muszyńskich. Gdy jednak górcy włościanie w Krynicy, którzy wyłącznie chowem bydła i rolnictwem się trudnią — ani żadnego zmysłu dla potrzeb zakładu zdrojowego nie objawili, ani w miarę rozwoju zakładu do dążności ówczesnych się nie zastosowywali, przeto powzięły władze administracyjne w latach 1853/1854 to jest w czasie największego upadku zakładu zdrojowego, zamiar sprowadzenia do Krynicy takiej ludności, któraby zadanie zakładu zdrojowego lepiej pojmowała.

Tym sposobem zamierzono obok funduszu religijnego także i prywatny przemysł wytworzyć.

Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości przychyłając się do wniosku podniesienia miejscowości Krynickiej, postanowiły umieścić w Krynicy c. k. mieszany urząd powiatowy (polityczno sądowy, gemischtes Bezirksamt) tudzież c. k. urząd podatkowy, poczem

te urzędy dla braku innych budynków niektóre budynki zdrojowe zajęły i z dniem 29. września 1855 rzeczywiście swe funkcje rozpoczęły.

Od tego czasu zaczęli się przybysze na włościańskich i religijno-funduszowych gruntach, przeważnie w celu umieszczenia gości w swych budynkach stale w Krynicy osiedlać, lecz i ci z ujmą dla interesów zakładu zdrojowego działają, albowiem zamiast uprzejmej grzeczności i umiarkowania w obec gości zdrojowych, w najwyższym stopniu ich wyzyskują, a mianowicie wygórowane ceny najmu od gości zdrojowych pobierają.

Osadnicy tej tak zwanej lepszej klasy, liczą już obecnie wedle treści petycji około 600 dusz, włościanie zaś liczą w Krynicy 1.300 dusz, a w Słotwinach 320 dusz, następnie liczą osadnicy obecnie już w radzie gminnej w Krynicy na 18 radnych z grona osadników wybranych 5 radnych włościanie zaś 13 radnych. Pomimo tak nieodpowiedniego osadników postępowania, pozyskał zakład zdrojowy Krynicy w nowszych czasach zaufanie publiczności, albowiem frekwencja wynosiła:

	w roku 1800	70 gości
	" 1810	532 "
	" 1820	162 "
	" 1830	254 "
	" 1840	57 "
	" 1850	65 "
	" 1860	990 "
	" 1870	1643 "
	" 1880	2691 "
oraz	" 1880	734 turystów

W zakładzie zdrojowym w Krynicy w najnowszych czasach znakomite ulepszenia po części już wykonane zostały, po części zaś znajdują się w toku wykonania, z pomiędzy których jako najważniejsze wspomnieć należy:

a) skuteczniony już przy współdziałaniu Świątynnego Wydziału krajowego dojazd z dworca kolejowego Muszyna - Krynica w przestrzeni 10 kilometrów z wydatkiem 50.000 złr. a. w.

b) przyrost nowych łazienek borowinowych z zabezpieczeniem borowiny w najdłuższe lata z wydatkiem około 60.000 złr. a. w.

c) zabezpieczone już rozszerzenie kotliny zdrojowej przez przeniesienie drogi powiatowej z wydatkiem około 30.000 złr. a. w.

d) kanalizacja zdrojowej doliny i założenie wodociągów z nakładem 6.000 zł. w. a.

Oprócz tego w ciągu najbliższych lat stanąć ma kosztem zakładu zdrojowego dom zdrojowy (kurhaus) z nakładem w przybliżonej kwocie 150.000 złr. a. w. i kilka nowych gościnnych domów z urządzeniem wytwornem z nakładem około 100.000 zł. w. a.

Zarząd zdrojowy dokłada więc obecnie i będzie w przyszłości wszelkiego dokładał starania, by zadosyć uczynić rzeczywistym i słusznym żądaniom jakie w pierwszorzędnym zakładach zdrojowych stawiać można. Krynica powinna się tedy rozwinąć i jak się zdaje rozwinie się rzeczywiście do takich rozmiarów, które nawet obecnie ściśle oznaczyć nie można, a które tem mniej były przed 10, laty przewidzianymi. Oprócz tego wskutek otwarcia żelaznej kolei Tarnów-Leluchów odwrócił się wszelki ku zakładowi dojazd w stronę Muszyna-Krynica, przeto także dalszy przyrost osadników w tę stronę się zwróci.

Poszczególnione powyżej faktyczne stosunki umożliwiają należyte ocenienie treści petycji.

1. Osadnicy uważają się na obecny skład rady i zwierzchności gminnej, mianowicie iż naczelnicy gmin Krynicy i Słotwiny są ludzie prości, wszelkim ulepszeniom i nowacyom choćby naj-

gwałtowniej potrzebnym w zasadzie przeciwni, iż nie pojmują stosunków wywołanych podczas pory kąpielowej napływem obcych, do wygód większego świata przywykłych gości kąpielowych, nareszcie iż naczelnicy gmin już dziś uzalają się, że im zakład zdrojowy kłopotów przysparza.

Jakkolwiek obecny skład rady i zwierzchności gminnej w Krynicy na razie usunąć się nie da, to jednak z drngiej strony uzasadnioną jest nadzieja, iż z upływem czasu omówione asterki się zmniejszą, a nawet zupełnie uchylone zostaną, albowiem liczba osadników w miarę dalszego rozwoju zakładu szybko się powiększy, skoro już obecnie w krótkim przeciągu czasu 600 dusz w Krynicy stałe się osiedliło, i z pomiędzy takowych prawie trzecia część rady gminnej wybraną została. W niedalekiej tedy przyszłości osadnicy osiągną większość w radzie gminnej i wybiorą ze swojego grona inteligentnego naczelnika dla całej gminy Krynickiej, który istniejącą ustawę gminną odpowiednio wymogom zakładu zdrojowego we wszelkich jej częściach będzie mógł zastosować.

2. Następnie przypuszczają osadnicy, iż połączenie obszaru dworskiego z osadnikami w jedną miejską gminę stałoby się kamieniem węgielnym ku podniesieniu zdrojowiska, iż postawiłoby zakład zdrojowy w prawdziwie szczęśliwy i dobrze obmyślany stosunek dla samego zakładu nadając mu w szczególności gortiwą i o dobro jego dbałą z inteligencyi złożoną radę i zwierzchność gminną, że stworzyłaby samo przez się silną i o dobro tegoż zakładu dbającą, przeważnie z inteligencyi złożoną wiejską gminę, któraby z pewnością w krótcie przyczyniła się do uczynienia z tej miejscowości jednego z najprzyjemniejszych i najdogodniejszych schronisk letnich dla cierpiącej ludzkości.

Przypuszczają nareszcie, iż nie tylko względy kąpielowe i policyjne tej odrębności prawie koniecznie wymagają, ale że nadto stosunki naukowe i wyznaniowe znalazłyby obopólnie w takiej odrębności gminnej i w wydzieleniu ze związku gminnego włościańskiego wyraz ogólnego zadowolenia należytej swobody i rozwoju.

Jak wyżej powiedziano usiłowania większej części osadników skierowane są obecnie li tylko na chwilowy zysk, na najwyższą eksploatacyę gości zdrojowych, który to fakt ndowadnia się corocznie ponawianiem rozgłośnych zażaleń ze strony publiczności zdrojowej, tudzież pochodzącemi z krótkowidzącej chciwości zysku przeszkodami, których zarząd zdrojowy w toku wykonania wszystkich zamierzonych ulepszeń doznaje.

Należy tu mianowicie podnieść zaprzeczone odstąpienie w sposób ugodny za wynagrodzeniem w gotówce kilku kwadratowych metrów gruntu nieużytego pod wodociągi, następnie wygórowane żądania na odstąpienie nieznacznych części gruntów małej wartości celem niezbędnego przeniesienia drogi powiatowej w zakładzie zdrojowym, pomimo tego, iż właśnie przełożenie drogi powiatowej uczyni dotyczące parcele drogocennemi, najlepszemi budowlanemi placami i w. i.

Jakieżże więc korzyści spodziewać się może zakład zdrojowy od osadników ze względu na wybitnie nacechowane tendencye tychże z jednej, a zachwalanego używania rzekomo w przyszłości opieki w kierunku rozwoju zakładu z drugiej strony.

Publiczność zdrojowa i cała przyszłość w Krynicy t. j. jednego z najcenniejszych przedmiotów naszego kraju byłaby tylko w wyższym stopniu przy postępowaniu osadników, obliczonym na osiągnięcie chwilowych zysków, na niebezpieczeństwo wystawioną.

Wszakże nie zdobyli się oni dotąd nawet na tyle poczucia do rzetelnego postępowania, by na wzór zakładu zdrojowego stałe ceny najmu mieszkań uregulować i publicznie ogłaszać, lecz zastrzegli sobie na wszelki wypadek dowolne podwyższanie cen. Zakład zdrojowy niepotrzebuje proponowanej przez osadników opieki rzekomej, wysoki rząd jako ustanowiony zastępca zakładu zdrojowego jest w stanie wcale bezinteresownie ocenić potrzeby publiczności zdrojowej i pozostanie każdym razem wolnym od osobistych wpływów, któreby tak ważne w kraju przedsiębiorstwo o nieobliczone szkody łatwo przyprawić mogły. Zakład zdrojowy jest jedynym czynnikiem, który za pomocą konkurencyi na umiarkowanie cen najmu od pomieszkań oddziaływa. Jeżeli zaś niektóre słuszne życzenia publiczności nie mogły być dotąd spełnione, przyznać należy, iż odpowiednie wykonanie tak wielkiego programu odnośnych robót w ciągu kilku lat jest prawie niemożliwym, pominąwszy kwe-

stę funduszków. Zresztą urzeczywistnienie wielu ważnych działań programu zawisło od poprzedniego wykonania innych działań jak n. p. przełożenie drogi powiatowej musi być wprzód skutecznym, by w ten sposób uzyskać teren do budowy Kurhauzu i domów gościnnych.

Wszelkie jakiegokolwiek bądź ścieśnianie zarządu zakładu zdrojowego w dotychczasowym jego zakresie działania, mianowicie pod względem własnego i publicznego interesu wywarłoby w obecnym przejściowym okresie, a zatem przed urzeczywistnieniem ustalonego już obszernego programu arcy-szkodliwy wpływ na pomyślny rozwój zakładu zdrojowego.

Zabezpieczenie więc rejonu zakładu zdrojowego jako samoistnego od wpływu samolubnych żywiołów wolnego obszaru, jest wedle zdania c. k. Dyrekcyi nieodzownie potrzebnem, nawet połączenie niektórych agend zamierzone w myśl projektowanego statutu ponieść trzeba jako ofiarę, by z biegiem czasu usunąć rażące wadliwości, które na obszarach prywatnych się zagnieżdżyły.

3. Co się tyczy projektowanego przez osadników terytoryalnego odgraniczenia przyszłej miejskiej gminy, które w latach 1868 do 1871, li tylko wskutek nalegań osadników przez c. k. Starostwo w Nowym Sączu nakreślone zostały; ma c. k. Dyrekcyja zaszczyt faktyczne stosunki co do topograficznego położenia miejscowości Krynicy i Słotwiny tudzież intencye, które wielce o zakład zdrojowy w Krynicy zasłużony s. p. profesor Dr. Dietl w broszurze tegoż o Krynicy a względnie o jej przyszłość i w r. 1857 w Krakowie wydanej ogłosił, bliżej określić.

Wsie Krynica Słotwiny leżą w dolinie utworzonej górskimi potokami Kryniczanka Słotwinka, a względnie po obu stronach drogi powiatowej w przestrzeni przeszło cztery kilometrów długości okolonej bezpośrednio już to płaskimi, jużto łagodnej pochyłości pagórkami, które w całej swej długości bardzo przydatne do budowl plac zawierają.

Osadnicy zajęli i zabudowali jak to z natury rzeczy wypływa o ile tylko można było najbliższe około głównego mineralnego źródła budowlane place, a ścieśniając się wzajemnie utworzyli w ten sposób wzdłuż drogi powiatowej około jednego kilometra zawiązki stałej osady mianowicie najwięcej ku Słotwinom i ku Tyliczowi.

I tę to przestrzeń z obszarem dworskim połączyć i tejże miano miejskiej gminy nadać upraszają, — pragnąc niejako dalszych osadników już więcej nie dopuszczać i od reszty tej samej gminy mieszkańców się odłączyć, nie zważając wcale na tę arcyważną okoliczność, iż od czasu otwarcia kolei żelaznej Tarnów-Leluchów, t. j. od dnia 18. sierpnia 1876. nowi osadnicy w przeciwnym, aniżeli dotąd kierunku t. j. w kierunku ku dworcowi kolejowemu, a mianowicie we wsi się osiedlają i nowe gościnne domy stawiają.

Ponieważ atoli goście zdrojowi przy obecnej frekwencyi, w szczególności zaś napływowa dla zarobku w czasie sezonu i obliczyć się nie dająca obca ludność po za granicami projektowanej przyszłej miejskiej gminy obecnie już mieszka, przeto proponowane przez osadników ograniczenie miejskiej gminy na tak szczupłym obszarze oddziaływałyby pod każdym względem szkodliwie na domniemywany przyszły rozwój zakładu zdrojowego, zwłaszcza, iż główny źródło mineralny wraz z łaźniarkami i parkiem położony jest właśnie w środku pomienionej doliny, przeszło 4 kilometry długości wynoszącej; z czego wynika, iż już z natury rzeczy wskazanem i w interesie zakładu zdrojowego pożądanem jest w ogóle rozprzestrzenienie, tudzież przyrost nowych gościnnych domów po obu równych skrzydłach ku północy i południowi, wyciągniętych na całej długości owej doliny.

Następnie bezwarunkowo potrzebną jest jednolita jurysdykcyja na całym obszarze dotyczących katastralnych gmin Krynica-Słotwiny, w których jak wyżej powiedziano napływowa w czasie sezonu dla zarobku obca ludność bodaj w najdalszych zakątkach każdą razą przebywać będzie, a nawet gościom zdrojowym szkodliwą być może.

Intencją s. p. profesora Dr. Dietla wedle wyż powołanej broszury było: utworzyć w obszernych rozmiarach wspaniałą zakład leczniczy dla rozmaitych działań chorób, wymagający zazwyczaj większych przechadzek a zatem większych obszarów, tudzież wyraził s. p. Dr. Dietl nadzieję, iż wyższe stany w naszym kraju przyjdą wreszcie do przekonania, iż fizyczną pomyślność

równie dobrze można sobie zapewnić w należycie urządzonych krajowych kąpielach, jak zagranicznych tego rodzaju zakładach.

Owoż wieś Krynica-Słotwiny wzdłuż drogi powiatowej przeszło 4 kilometrów długości w nader łagodnej pochyłości i z setkami rozporządzalnych potąd placów budowlanych przydatne są istotnie do urządzenia zakładu zdrojowego w najobszerniejszych rozmiarach, jeżeli się tylko rozważy, iż w samym centrum naturalnej w górach doliny znajduje się główny źródło mineralne z parkiem na wschód położonym, następnie iż zamierzona budowa kurhausu w dolinie zdrojowej, tudzież projektowana vis-a-vis głównego źródła mineralnego na pagórku w długim półkolu droga powiatowa wraz z przyszlęmi budowlami i plantacyami tamże, nadadzą temuż centrum prawdziwie wspaniałego i zachwycającego uroku.

Nareszcie, iż oprócz parku i innych zakładowych plantacyi następcza się tam sposobność do przechadzek pieszo i powozami na wzór w miastach pomiędzy domami, mianowicie ku północy i ku południowi, tudzież na zachód ku Tyliczowi większych spacerów, których w razie ograniczenia projektowanej przyszlęj miejskiej gminy na tak szczupły obszar zabrakłoby do dyspozycyi gości, a względnie do należytego urządzenia zakładu.

Należy tutaj co najważniejsza i tę okoliczność podnieść, iż łaźienki mineralne wraz z łaźienkami borowinowemi dostarczyć mogą codziennie przeszło tysiąc kąpeli, tudzież iż zakład kąpeli rzecznych w basenie w spacerowym parku „na Janówce“ przekształcony zostanie w kompletny zakład hidropatyczny, w którym to celu nabyto na rzecz funduszu religijnego w miesiącu listopadzie r. b. bezpośrednio do Janówki przytykające dwa obfite źródła mineralne „dolny i górny źródło Dudrika“ zwane. Gdy zresztą z ogłaszanych corocznie list gości zdrojowych widocznem jest, iż Krynica pozyskała także zaufanie najwyższych stanów, przeto spodziewać się należy, iż w nie-dalekiej przyszłości także odpowiednie prywatne wille w Krynicy wybudowane zostaną.

Gdy dalej zarząd zdrojowy jak wyżej wspomniano zadosyć uczynił najpilniejszym na razie potrzebom, w przyszłym zaś roku 1881. przystąpić będzie musiał do omówionych ad *b. c.* budowli, nareszcie do budowy okazałego monumentalnego gmachu zdrojowego (Kurhaus) i *t. d.* do czego okres czasu pięciu lat zaledwie wystarczy, przeto należy się o wiele znaczniejszego napływu gości spodziewać i zachodzi konieczna potrzeba ściągania nowych osadników *t. j.* wytworzenia konkurencyi prywatnej do budowania nowych domów gościnnych prywatnych, a następnie uregulowania cen najmu mieszkań w domach prywatnych, zwłaszcza iż fundusz religijny jako właściciel źródeł i wszelkich urządzeń łaźiebnych, umieszczenie gości przeważnie pozostawić musi prywatnej industryi. Zachodzi tedy konieczna potrzeba zabezpieczyć o ile tylko możebnem jest najrozleglejsze obszary.

Obecni osadnicy jako jednostronnie interesowani zamierzają przeciwnie połączyć się na małym obszarze w miejską gminę, a utrudnia w ten sposób rozwiązanie kardynalnej dla zakładu zdrojowego kwestyi uregulowania zniżenia cen najmu mieszkań w domach prywatnych.

Z przedstawionego stanu sprawy okazuje się iż obecne stosunki nie dadzą się pogodzić z projektem przez osadników wniesionym a względnie z lat 1868 do 1871 wszczętym.

Polegając jednak na oświadczeniu Świątelnego Wydziału krajowego z dnia 13. sierpnia 1878. l. 29.704 oznajmującym wolę Wysokiego Sejmu ku podniesieniu zakładu zdrojowego w Krynicy, *c. k.* Dyrekcyja na razie, zanim projektowany statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny uzyska moc prawną, stawia następującą propozycyę:

Ze statystyki ostatnich 25 lat jest widocznem, iż Krynica znacznie się podniosła, mianowicie wyrobił się już w tej miejscowości stan rozmaitych rękodzielników, tudzież inteligentniejszych właścicieli domów, nareszcie przedsiębiorców.

Obszar dworski wraz z gminą daleko większe opłacają monarchiczne bezpośrednio i pośrednio podatki jak sąsiednie miasteczka Muszyna i Tylicz, które by jedynie tutaj w kombinacyę wejść powinny.

C. k. Dyrekcya sądzi tedy, iż nadeszła już odpowiednia chwila publicznego uznania i odszczególnienia tych wyników nadaniem wsi Krynicy w dotychczasowych jej obszarach katastralnych nazwy miasteczka.

Tym sposobem majątek obszaru dworskiego i gminy, tudzież wzajemne prawa cywilno-prywatne, w ogóle cały dotychczasowy stosunek pomiędzy gminą a obszarem dworskim jak się to w sąsiednich miasteczkach Muszyna i Tylicz praktykuje, w niczem nie zostałyby uszczuplone, z drugiej zaś strony byłaby ta nazwa silną podniętą dla włościan a względnie dla przyszłych mieszczan Krynickich i w ogóle dla całej tamtejszej ludności, by łącznie z osadnikami i obszarem dworskim przyczyniali się do gorliwej opieki nad licznymi źródłami mineralnymi w ich terytorjum się znajdującymi, a w szczególności dostarczania gościom wygodnego umieszczenia za umiarkowanym wynagrodzeniem.

Nadto przysporzonoby także zakładowi zdrojowemu większego rozgłosu i większego znaczenia zwłaszcza iż sama dotychczasowa nazwa „górskiej wsi“ ujemnie w szerszych kołach wyobrażenie o zakładzie zdrojowym wywoływała.

C. k. Dyrekcya przypuszcza, iż miasteczko Krynica obierze odpowiedniego burmistrza i radnych, którzy więcej jak potąd będą dbali o wykonanie §. 27. ustawy gminnej i utworzą sobie w myśl §§. 77. do 87. ustawy gminnej odpowiednie ku osiągnięciu zamierzonego celu dochody; będzie to niejako krokiem przygotowawczym do dalszego połączenia katastralnych gmin Krynica-Słotwiny w myśl projektu statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Na tych tylko podstawach intencya ś. p. profesora Dra Dietla utworzenia w obszer-nych rozmiarach wspianiałego w kraju zakładu zdrojowego z biegiem czasu w Krynicy w całej pełni będzie mogła być urzeczywistnioną.

Udzieleniu nazwy „miasteczka“ nie powinna być na przeszkodzie uchwała Rady gminy Krynica, omówiona w intymacie c. k. powiatowej Dyrekcji Skarbu w Nowym Sączu z dnia 7. października 1871. l. 6362 w petecyi osadników powołanej, tej mianowicie treści: aby obie gminy Krynica i Słotwina wraz z obszarem dworskim połączyć w jedną gminę miasta Krynicy, jednak pod warunkiem, jeżeli religijno-funduszowy Muszyński skarb obom tym gminom odstąpi bezpłatnie na własność wszystkie lasy skarbowe znajdujące się w obrębie gminy Krynica i Słotwiny z wyłączeniem jedynie parku, który by nadal do zakładu zdrojowego należyć miał, a to tem więcej, jeśli się zważy, że włościanie mają znaczne własne obszary leśne, następnie iż goście obecnie już zostawiając co rocznie około ćwierć miliona zł. w Krynicy, z których znaczna część dostaje się także włościanom w udziale.

Miasteczko tedy Krynica pokrywać będzie mogło wydatki z dochodów wypośredniczyć się mających w sposób ustawą gminną przepisany i nie będzie miało powodu sięgać po lasy skarbowe.

Zresztą wedle powszechnie znanych doświadczeń zmarniałyby w krótkce lasy religijno-funduszowe, jeśliby takowe gminom Krynica-Słotwiny na własność oddano, gdy przeciwnie tak ze względów sanitarnych jako też i w celu upiększania całej okolicy, nie tylko umiejętna kultura dotychczasowych posiadłości leśnych religijno-funduszowych, ale nawet nabywanie na rzecz religijnego funduszu sąsiednich zakładowi zdrojowemu nagich i oszpeconych włościańskich wierzchołków górskich celem zalesienia onych koniecznie jest wskazaniem, jakkolwiek bezpośredniego dochodu z tego rodzaju robót i połączonych z tem wydatków zaledwie w dalekiej przyszłości spodziewać się będzie można.

Tusząc nadzieję przychylnego poparcia powyższego wniosku ma c. k. Dyrekcya nakoniec zaszczyt oznajmić, że jednocześnie zawiadamia Wysokie c. k. Prezydium Namiestnictwa o treści niniejszej odezwy z prośbą o poparcie wniosku względem nadania wsi Krynicy nazwy miasteczka.

C. k. Dyrekcya lasów i Domen.

Bolechów dnia 10. Grudnia 1880.

Opis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 24. Sierpnia 1881 r. l. 7505/pr. do Wydziału krajowego.

Przy zwrocie załącznika szacownej odezwy z dnia 29. z. m. I. 27 910., mam zaszczyt oznajmić, iż wobec postanowienia §. 2. ustawy o obszarach dworskich, wedle którego wcielenie obszaru dworskiego do związku gminy zarządzoném być może tylko na żądanie samego obszaru dworskiego, na projekt osadników około zakładu zdrojowego w Krynicy, by posiadłości ich wyłączono ze związku gminy Krynicy i utworzono z tychże łącznie z zakładem zdrojowym w Krynicy osobną gminę miejską, nie mógłbym się zgodzić, ponieważ c. k. Dyrekcyja lasów i domen jako przedstawicielka obszaru dworskiego w Krynicy, wcielenia tegoż obszaru, na który się rozciąga zakład zdrojowy krynicki, do związku zaprojektowanej gminy miasta Krynicy, nie żąda, lecz przeciwnie w memoryale swoim z dnia 10. grudnia z. r. l. 14.074. popartym szacowną odezwą z dnia 24. grudnia z. r. l. 56.955. przeciw temu stanowczo się zastrzega.

Co się tyczy przedstawionego w tym memoryale ze strony c. k. Dyrekcyi lasów i domen wniosku na wyniesienie wsi Krynicy w jej teraźniejszych granicach katastralnych, do rzędu miasteczek, mam zaszczyt oznajmić, iż zażądałem od c. k. Starosty w Nowym Sączu przedłożenia dat potrzebnych do poparcia powyższego wniosku u Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych celem wyjednania Najwyższego postanowienia cesarskiego, któremby Krynica wyniesioną została do rzędu miasteczek i poleciłem zarazem pomienionemu c. k. Staroście, by zażądał od gminy Krynicy deklaracji czy takowa zgadza się na powyższy projekt zaliczenia jej do rzędu gmin małomiejskich.

Ponieważ jednak Reprezentacyja gminy Krynicy uchwałą z dnia 22. lipca b. r. oświadczyła się przeciw wyniesieniu gminy wiejskiej Krynicy do rzędu miasteczek, w czem zresztą nie upatruję zbyt wielu korzyści dla podniesienia zakładu zdrojowego, przeto przedsięwzięcia dalszych kroków w niniejszej sprawie wbrew życzeniu samejże gminy zaniechać musiałem.

Zawiadamiając o tem Świetny Wydział krajowy mam zaszczyt zwrócić do możliwego użytku nadesłane szacownem pismem z dnia 12. b. m. l. 39,555. dawniejsze akta Starostwa nowosądeckiego do tego przedmiotu się odnoszące.

U s t a w a

z dnia
dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
nadająca statut zdrojowisku Krynica-Słotwiny.

**Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam:**

§. 1. Gminy Krynica i Słotwiny wraz z obszarami dworskimi Krynicy i Słotwin w powiecie nowosądeckim, łączy się do wspólnego zawiadywania sprawami poszczególnionemi w §. 2. niniejszej ustawy.

§. 2. Do spraw, które na połączonych obszarach gminnych i dworskich Krynicy i Słotwin wspólnie zawiadywane będą, należą:

- a) sprawy poszczególnione w §. 27. pod literą *b) c) d) e) f) g) h) i) i k)* ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 l. 19 d. u. k.
- b) sprawy policyi i zdrowia poruczonego zakresu działania, poszczególnione w §. 4. ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870 l. 68 d. u. p.
- c) sprawy zdrojowe.

Sprawy te zostają wyjęte z pod zakresu działania dotychczasowych gmin i obszarów dworskich Krynicy i Słotwin. Wszelkie inne sprawy własnego i poruczonego zakresu działania należeć będą i nadal do gmin i obszarów dworskich Krynica i Słotwiny, które co do tych spraw zostają i nadal odrębnymi ciałami administracyjnymi w myśl ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866 l. 19 i 20 d. u. k.

Wolno jednak tym gminom i obszarom dworskim łączyć się do wspólnego zawiadywania i tej reszty spraw.

§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2. ustęp *c)* uznaje się:

- a) Czuwanie nad całością i bezpieczeństwem źródeł, niemniej nad utrzymaniem w dobrym stanie istniejących urządzeń zdrojowych.
- b) Opieka nad ubogimi przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.
- c) Czuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.
- d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i o zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.

e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nienaruszają w niczem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2. i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) Przełożeni obszarów dworskich Krynicy i Słotwin; b) Naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) Lekarz zdrojowy; d) Jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, a wybrany przez tychże lekarzy na lat trzy; e) Delegat przez Wydział powiatowy mianowany; f) Delegat przez Wydział krajowy mianowany.

§. 5. Właściciel zakładu zdrojowego jest obowiązany mianować i opłacać lekarza zdrojowego, wymienionego w §. 4. lit. c.

§. 6. Komitet wybiera z grona swego bezwzględną większością głosów wedle przepisów ordynacji wyborczej dla gmin z 16 sierpnia 1866 l. 20. d. u. k. na lat trzy: Przewodniczącego (prezesa) i dwóch assessorów, z których jeden jest oraz zastępcą przewodniczącego.

Wybór przewodniczącego i jego zastępcy wymaga zatwierdzenia cesarskiego.

§. 7. Co do spraw w §. 2. i 3. poszczególnionych, wstępuje komitet zdrojowy w prawa i obowiązki Rady gminnej, a prezes komitetu w prawa i obowiązki naczelnika gminy w myśl ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 l. 19 d. u. k.

§. 8. Koszta połączone z załatwieniem czynności, poszczególnionych w §. 2. lit. a) i b), ponoszą gminy i obszary dworskie Krynica i Słotwiny w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich, koszta zaś połączone z załatwianiem spraw poszczególnionych w §. 2. lit. c) — pokrywa fundusz zdrojowy.

§. 9. Fundusz zdrojowy powstaje:

a) z opłat zdrojowych i taks na muzykę pobieranych od gości w zdrojowisku przebywających;

b) z dochodów pobieranych z widowisk, zabaw, koncertów i t. p.;

c) z zapisów i ofiar na rzecz tego funduszu;

d) z dochodów pobieranych za używanie urządzeń wykonanych kosztem funduszu zdrojowego.

e) z funduszu powstającego ze składek i innych ofiar na rzecz ubogich przebywających w zakładzie.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9 lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu, polityczna władza krajowa.

§. 11. Prezes komitetu winien corocznie ułożyć, a komitet uchwalić budżet na następny rok administracyjny, najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku, a rachunki z przychodów i wydatków, najpóźniej we trzy miesiące po upływie roku administracyjnego, przedłożyć komitetowi do rozpoznania i załatwienia.

Wreszcie z budżetem i rachunkami rocznymi należy postąpić w myśl postanowień §. 70. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. d. u. k.

Budżet winien jednak tak w dochodach jak w wydatkach zawierać dwa odrębne działy, stosownie do podziału wspomnianego w §. 8. i mieć

w sobie rozkład prestacyj, przypadających na połączone gminy i obszary dworskie, w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Na podstawie prawomocnie uchwalonego budżetu, wezwie prezes komitetu naczelników gmin Krynica i Słotwiny, żeby przypadające na te gminy kwoty wstawili w swój budżet pod rygorem ostatniego ustępu powołanego §. 70, właściciela obszarów dworskich zaś do zapłacenia kwot, przypadających na połączone obszary dworskie do rąk prezesa komitetu, w kwartalnych ratach z góry pod rygorem egzekucyi.

§. 12. We wszystkich wypadkach, dla których niniejsza ustawa nie zawiera szczegółowych postanowień, obowiązują przepisy ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. r. l. 19, d. u. k.

§. 13. C. k. Rządowi służy prawo zwierzchniczego nadzoru nad zakładem zdrojowym Krynica-Słotwiny, w myśl ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870. l. 68 d. u. p.

§. 14. Na rzecz publicznego zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny może nastąpić wywłaszczenie na podstawie §. 365 powszechnej ustawy cywilnej.

§. 15. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.